

ДОПЪЛНИТЕЛЕН МЕМОРАНДУМ ЗА ИКОНОМИЧЕСКАТА И ФИНАНСОВА ПОЛИТИКА

I. ПОСЛЕДНИ ТЕНДЕНЦИИ В ИКОНОМИЧЕСКОТО РАЗВИТИЕ И ЦЕЛИ ЗА 2005 Г.

1. Икономическото изпълнение през 2004 г. беше по-добро от очакваното при обсъждането на програмата в средата на 2004 г. Реалният БВП е нараснал с 5.6 процента благодарение на скока на селскостопанската продукция, рекорден летен туристически сезон и продължаващото нарастване на промишлената продукция в следствие на големите инвестиции. В сравнение с прогнозите, правени в средата на годината, нарастването на кредитите беше по-бързо от прогнозираното, но вътрешното търсене остана като цяло непроменено, като отражение на много по-силно от очакваното фискално изпълнение. Същевременно чуждестранният компонент от съвкупното търсене значително се подобри, като дефицитът по текущата сметка беше повече от 1 процентен пункт по-нисък от прогнозния, на 7.5 процента от БВП. Относно търговския баланс, шокът, свързан с цените на петрола през втората половина на годината беше в голяма степен компенсиран от по-високите маржове върху износа на петролни продукти и ръста на цените на износа на метали. Следователно, подобрението в текущата сметка е породено преди всичко от по-високите постъпления от нетни услуги и трансфери. Въпреки скока на цената на петрола, инфлацията на потребителските цени намаля на 4 процента в края на годината, с което средната годишна инфлация за 2004 е 6.1 процента, в сравнение със заложените в програмата 6.3 процента. Регистрираната безработица достигна през месец септември най-ниската си стойност от 11.7 процента от работната сила за последните пет години, преди началото на сезонното ѝ нарастване до 12.2 процента през месец декември, 2004 г.

2. С оглед на по-добрите от очакваното икономически резултати за 2004 г., ние си поставихме малко по-амбициозни икономически цели за 2005 г., отколкото бяха предвидени в първоначалната програма. Сега очакваме ръстът на реалния БВП да възлиза на 5½ процента, и да превишава прогнозите от първоначалната програма. В сравнение с 2004 г., частното вътрешно търсене се очаква да нарасне по-бавно в отзвук на по-високите цени на петрола и забавянето

на кредитната експанзия. Подкрепено от по-бавния растеж на обществените разходи в реално изражение, забавянето на растежа на вътрешното търсене се очаква да надвиши очакваното подобрене на приноса на външния сектор в ръста на БВП. Дефицитът по текущата сметка на платежния баланс се очаква да се разшири леко до 7.6 процента от БВП (в сравнение с 8.3 процента от БВП, заложи в първоначалната програма) главно поради целогодишния ефект на по-високите цени на петрола. Междувременно, с по-малък ръст на администрираните увеличения на цените отколкото през 2004 г., годишният ръст на инфлацията се очаква да спадне на 4 процента и 3 1/2 процента на средна и годишна база (в сравнение с 3.6 процента съответно в първоначалната програма), докато продължаващия спад в процента на безработица ще е резултат от известно нарастване на работната сила и допълнително увеличение на заетостта.

II. ИКОНОМИЧЕСКАТА ПРОГРАМА ЗА 2005 Г.

3. Нашата икономическа програма има за цел да осигури стабилна политическа рамка преди и след парламентарните избори в средата на годината и да подготви икономиката за присъединяването към ЕС, което се очаква да постигнем в началото на 2007 г. след подписването на договора за присъединяване през април 2005 г. Паричният съвет ще остане крайгълен камък на нашата икономическа политика и ще бъде поддържан до планираното въвеждане на еврото през 2009-10 г. в съответствие със стратегия, договорена между правителството и Българска народна банка (БНБ) миналата година. Съответно, нашата програма за 2005 г. продължава да се гради на основата на благоразумна комбинация от фискална политика и политика на доходите, мерки за ограничаване на кредитната експанзия и структурни реформи за повишаване конкурентноспособността на икономиката без промяна във фиксирания валутен курс на лева към еврото.

A. Фискална политика и реформа

4. Неотдавнашното предвиждано намаляване на прегряването и външната уязвимост на страната позволи скромно отпускане на фискалната позиция през 2005 г. в съответствие с §15 от Меморандума за икономическата и финансова политика. По този начин, в контекста на общия фискален излишък от

1³/₄ процента от БВП през 2004 г., възнамеряваме да отпуснем леко фискалната позиция, за да постигнем излишък на държавния бюджет (дефиниран така, че да третира капиталовите трансфери и разходите на новата компания за публични инвестиционни проекти като държавни разходи и с корекция за нетното изменение на просрочията) от най-малко 1 процент от БВП през 2005 г. (критерий за изпълнение)¹. Гъвкавостта при постигането на този зададен параметър ще се осигурява от резерви за непредвидени обстоятелства, възлизащи на 1 процент от БВП и отлагане на 0.7 процента от дискреционните неприоритетни разходи до четвъртото тримесечие на 2005 г. Обаче, ние сме готови да затегнем фискалната позиция по време на втория преглед, ако позицията на текущата сметка се окаже по-слаба от очакваната в сегашния момент. Още повече, ние възнамеряваме да спестим 69 процента от което и да е кумулативно тримесечно преизпълнение на приходите от данъци в републиканския бюджет през 2005 г. (с изключение на данъка върху доходите на физическите лица), и критерият за изпълнение върху фискалния баланс съответно ще се коригира. Ние ще се опитаме да избегнем натрупването на нови просрочени задължения на републиканския бюджет (критерий за изпълнение) и препоръчваме на органите на местното управление да изчистят своите просрочени задължения (които възлизаха на по-малко от 0.1 процента от БВП в края на 2004 г.).

5. В резултат от намаляването на данъците и приватизацията на печеливши предприятия, съотношението на приходите ще спадне от 39.2 процента от БВП през 2004 г. на 38.8 процента от БВП през 2005 г. В съответствие с дългосрочната си цел, правителството намали допълнително преките данъци и повиши косвените данъци. Събирането на преките данъци ще бъде намалено чрез по-високи стандартни признати разходи, чрез по-ниски ставки на данъка върху общия доход на физическите лица и чрез по-ниски данъчни ставки на корпоративния данък и данъка върху дивидентите. Пълният ефект от споменатите намаления на данъците, както и на данъчни облекчения за семейства с деца ще бъде усетен през 2006 г. Данъкът върху наследството, който не носеше големи приходи, беше премахнат и срокът за възстановяване на ДДС при износ беше намален от 45

¹ Екологичното предприятие, с доходи и разходи, възлизащи на 0.2 процента от БВП, беше включено в консолидирания бюджет за 2005 г., като съотношението приходи – разходи беше увеличено с една и съща сума. Предприятието ще бъде закрито и неговите дейности ще станат част от Министерството на околната среда и водите.

на 30 дни. Загубите от тези данъци ще бъдат компенсирани с по-високи акцизи върху алкохолните и тютюневи изделия в съответствие с изискванията за присъединяване към ЕС, леко разширяване на основата на косвените данъци, както и с подобреното доброволно спазване на данъчните закони в резултат от различни мерки. В тази връзка, правителството, съвместно с нашите външни консултанти, предприе мерки, за да обърне тенденцията на нарастване на възстановените акцизи на безмитните магазини и бензиностанции, включително чрез създаването на междуведомствен Национален Център за Контрол и Координация и създаването на допълнителни мобилни екипи с цел предотвратяването на измами с акцизния данък. Загубата от събирани неданъчни приходи вследствие приватизацията на печеливши предприятия беше частично компенсирана от въвеждането на схемата за събиране на винетни такси и за пътнически автомобили, която замести пътния данък през месец януари 2005 г.

6. Съотношението на разходите ще се повиши от 37.5 процента от БВП през 2004 г. на 37.8 процента от БВП през 2005 г. В сравнение с 2004 г., съотношението капиталови разходи към БВП показва най-голямо увеличение, отчасти като отражение на проектите за водите, пътищата и околната среда, финансирани от компанията за публични инвестиционни проекти. Социалните разходи, главно социалните помощи и здравеопазването, също нарастват в отношение към БВП. Противоположно на тях, разходите по поддръжката и дейностите, субсидиите и лихвите намаляват като отношение към БВП: поддръжката и дейностите заради третирането на програмите по заетостта в бюджета като трансфери на социални помощи, субсидиите заради премахването на енергийните субсидии и намаляването на субсидиите за отопление, и лихвените плащания, тъй като ефектът на операциите по намаляването на дълга превишава този на по-високите пазарни лихвени проценти. По-високите резерви за непредвидени разходи съдържат 0.3 процента от БВП за допълнителни разходи за образованието, главно за компютри, ремонти и повишаване категорията на училищата.

7. Усилията ни да засилим устойчивостта на държавната пенсионна и здравно-осигурителна системи ще продължат.

- С поетапното прилагане на пенсионната реформа от 1999 г. съотношението на зависимост спадна под единица за първи път. През декември 2004 г.,

формулата за индексация на пенсиите бе интегрирана в кодекса за социално осигуряване и Националният осигурителен институт (НОИ) бе упълномощен да провери и презавери всички издадени удостоверения за инвалидност. Същевременно, възможността за преобразуването на пенсии за възраст в инвалидни пенсии бе премахната. Решение на Министерски съвет, ограничаващо изплащането на инвалидни пенсии със задна дата до не повече от шест месеца, ще бъде издадено до 30 септември 2005 г. Бюджетът на НОИ бе изготвен в съответствие с очакваното 7% увеличение на пенсиите от 1 юни 2005 г. Трансферът за втория стълб на пенсионната система остава на 3 процента от вноските на имащите право лица през 2005 г., но ще бъде увеличен с по един процентен пункт през 2006 г. и 2007 г.

- Националният рамков договор за 2005 г. със страните предлагачи здравни услуги въведе нови такси за възстановяване на сумите на болниците и лекарите. Броят на клиничните пътеки беше повишен от 80 на 120 и продължава работата за заменяне на клиничните пътеки с по-голям брой точно определени диагностично свързани групи, покриващи всички болнични диагнози и процедури. Когато тази работа бъде приключена през 2005 г., ние имаме намерение да прехвърлим цялото финансиране на здравната помощ за лечебни и рехабилитационни услуги от Министерството на здравеопазването към Националната здравно-осигурителна каса (НЗОК), за да се ускорят и консолидират плащанията на доставчиците, и Министерство на здравеопазването да се превърне само в регулаторен орган и в орган, определящ политиката. През 2005 г., ние ще разработим планове за реструктуриране и закриване на болници и рационализиране на персонала и разпределението и използването на леглата на базата на Националната здравна карта. Освен това, ние ще улесним избора на болница чрез разработването на нова система за акредитация и ще обмислим по-широкото използване на допълнителни източници за покриване разходите по лечението, като същевременно се насърчава доброволното допълнително здравно осигуряване.
- За намаляване на разходите за труд, различни от заплати, ние намалихме дела на работодателя в плащанията на социално-осигурителните вноски от

75% на 70% от 1 януари 2005 г. и ще продължим да го намаляваме до 50% до 2009 г.

8. Ще продължи изпълнението на структурните реформи за увеличаване на фискалната прозрачност и изпълнение. Доклада за съблюдаване на стандартите и кодовете (ROSC), изготвен през март-април, даде ценен принос за изпълняваните фискални реформи и възможното разширяване на техния обхват.

- За увеличаване на прозрачността, ние ще подготвим икономическа класификация на разходите на консолидирания държавен бюджет, републиканския бюджет, бюджетите на общините и разходите за обществено осигуряване за 2001-2005 г. до 30 септември, 2005 г. (структурна индикативна цел). По-конкретно, ние ще осигурим пълното класифициране на разходите за отбрана и сигурност по подходящите икономически категории.
- Бюджетът за 2006 г. ще се базира на прогнози за приходите, които са в съответствие с очакваното изпълнение на приходите за 2005 и макроикономическата прогноза за 2006. Същевременно, предвидените разходи ще включват предоставянето на очакваната сума за бонуси в края на годината за държавните служители и пенсионерите. С приближаването на присъединяването към Европейския съюз през 2007 г., бюджетът за 2006 г. ще бъде последната възможност за полагане на основите за усвояването на рязко нарасналите възможности за финансиране от ЕС, което изисква фронт за разходите на местния партньор и плащането на членските вноски. Средносрочната цел трябва да бъде приблизително балансиран бюджет, след еднократен дефицит през 2007 г., който ще бъде в резултат на забавеното рефинансиране на субсидиите за селското стопанство от ЕС.
- Напредва подготвителната работа за стартирането на Националната агенция по приходите (НАП) на 1 януари 2006 г. Има значителен напредък в посока функционирането на НАП, включително някои ключови ресурсни области като информационни технологии и управление на човешките ресурси. Има добър напредък в плановете за персонала и предстои реализирането им в сътрудничество с НОИ. Консултантът за адаптирането и приложението на софтуера за управление на приходите е избран и софтуера закупен.

Приемането от парламента на закона за регистър БУЛСТАТ се очаква скоро (предварително действие), а също така приемането от парламента на процесуалния кодекс на НАП (Данъчно-Осигурителен Процесуален Кодекс) се очаква да стане до 30 септември 2005 г. (структурен критерий за изпълнение), след като мине на първо четене в парламента (предварително действие). Проектозаконите на нови ЗОДФЛ, ЗКПО, ЗДДС и закон за акцизите бяха внесени в Народното събрание (предварително действие) и се очаква да бъдат одобрени от Народното събрание до 30 септември 2005 г. (структурна индикативна цел).

- Ние ще включим всички разходни сметки на съдебната система, деноминирани в левове, в системата за бюджетни плащания (СЕБРА) до 30 септември 2005 (структурен критерий за изпълнение). За да се повиши фискалната прозрачност, ние няма да създаваме нови извънбюджетни фондове или държавни предприятия през 2005 г. (структурна индикативна цел). Информационната система за финансово управление (ИСФУ) започна пробното си функциониране в Министерство на финансите през месец януари 2005 г. и ще бъде използвана изключително в това министерство от 1 септември 2005 г. (структурна индикативна цел), и ще бъде въведена като пилотен проект в още едно министерство и в една агенция през януари 2006 г.
- С разширяването си в още четири министерства през 2004 г., програмното бюджетиране сега обхваща седем министерства. Още четири министерства са предвидени да възприемат програмата за изготвяне на бюджета през 2005 г., с оглед изготвянето на републиканския бюджет на програмна база до 2007 г. За да се подобри изпълнението на бюджета, ние имаме намерение да преминем от счетоводство на принципа на паричното признаване към счетоводство на принципа на текущото счетоводно начисляване с доклада за бюджета за 2006 г. и сме поискали техническа помощ от Фонда, за да подготвим промяната.
- Ще бъде постигнат допълнителен напредък за осигуряването на гладкото функциониране на фискалната децентрализация, особено чрез засилване на прозрачността и установяването на ясни и предсказуеми финансови взаимоотношения между централната власт и общините. Разработени са

станданти за разходите за мандатите на централната власт и всички мандати сега са напълно финансирани. Изравнителната субсидия, макар и да е на подходящо ниво, ще бъде по-добре насочена към най-бедните общини. За да улесним избягването на просрочени задължения по собствената дейност на общинските управи, ние ще окажем помощ на общините при намирането на заместители на пътния данък и данъка върху наследството и при повишаването на нивото на собствените им приходи. За тази цел, ние ще актуализираме данъчните оценки на недвижимите имоти до 30 септември 2005 г. (структурна индикативна цел), ще внесем предложение за конституционно изменение в Народното събрание до 30 юни 2005 г., което би позволило на общините да определят свои собствени данъчни ставки (структурна индикативна цел) и ще прехвърлим патентния данък (предполагам данък, с който се облага дребния бизнес) на общините през 2006 г. Нов закон за дълговете на общините, който въвежда процедури и ограничения върху договарянето и гарантирането на дълг от общините мина на второ четене в бюджетната комисия и се очаква да бъде одобрен от Парламента по-късно тази година. Накрая, изменение на закона за общинските бюджети, регулиращ процедурите за неплатежоспособност на общините, се очаква да бъде изготвено до края на 2005 г.

- Правителството се опитва да минимизира бъдещите си финансови задължения възникващи от два големи инфраструктурни проекти, включващи държавни предприятия. През месец март 2005 г. беше подписан договор за публично-частно партньорство за строителството и експлоатацията на автомагистрала Тракия. Ние очакваме потенциалните задължения на правителството, произлизащи от неплатените такси от тежкотоварните автомобили и евентуални дефицити на трафик да възлязат на общо 170 млн. евро в продължение на 5 до 6 години след очакваното завършване на магистралата през 2007 г. Освен това, правителството взе решение да подпомогне строителството на ядрена електроцентрала в Белене, за да компенсира частично изгубения капацитет от предстоящото затваряне на два реактора на ядрената централа в Козлодуй. За решаването на плана за финансиране, ние изследваме различни подходи за минимизирането на финансовите задължения на правителството.

Б. Политика на доходите и пазара на труда.

9. Ограничаването ръста на заплатите остава от голямо значение за поддържането на конкурентноспособността и за стимулиране на заетостта. За да предоставим насоки за договарянето на заплатите в частния сектор, ние провеждаме рестриктивна политика по отношение на заплатите в публичния сектор. Нарастването на фонд работна заплата в бюджетната сфера към 1 юли 2005 г. ще бъде 3.6 % , с индивидуално нарастване на заплатите до 5 %. Нарастването на общия фонд работна заплата на 58-те най-големи държавни предприятия, които са монополи, получили държавни субсидии, реализирали загуби или имащи просрочия през третото тримесечие на 2004 г. се ограничава до 4% през 2005 г. Спазването на лимита за фонд работна заплата ще бъде контролирано като критерий за изпълнение. След консултации със социалните партньори, ние имаме намерение да изменим трудовите разпоредби, с оглед да направим работните условия по-гъвкави. Опитът да се включат съществуващите надбавки за трудов стаж в щатните разписания се провали неотдавна поради съпротивата на синдикатите. Обаче, социалните партньори наскоро подновиха дискусиите, и ние очакваме скоро те да намерят решение. Като минимум, ние възнамеряваме до 31 декември 2005 г. да издадем постановление, с което да отпадне зачитането на надбавките за трудов стаж при преминаването на друга работа (структурна индикативна цел), особено за увеличаване на шансовете за наемането на работа на по-възрастни безработни. Ние също искаме да увеличим гъвкавостта на работното време, като увеличим законните лимити на максималните работни часове, удължавайки (може би на годишна база) периодите за изчисление, и разширявайки основанията за работа извън редовното работно време. Ние очакваме да постигнем консенсус относно проектозакон, отговарящ на тези изисквания и да го внесем в Народното събрание до 30 септември 2005 г. (структурна индикативна цел). След увеличението от 25 процента на минималната работна заплата до 150 лв. на месец през януари 2005 г., ние възнамеряваме да увеличим минималната заплата през 2006 и 2007 година, съответно, до не по-вече от 160 – 170 лв.

**В. Финансов сектор и политика на управление на публичните
активи и задължения**

10. Според монетарната си програма за 2005 г., БНБ възнамерява да намали годишния ръст на кредитната експанзия към неправителствения сектор от 48¾ процента в края на 2004 г. до 30 процента в края на 2005 г. Това представлява намаляване на експанзивния импулс на кредитния растеж от 2 процента от БВП в сравнение с 2004 г., като по този начин допринася за намаляване на външния дефицит по текущата сметка. Ние осъзнаваме, че фиксирания курс на лева в рамките на паричния съвет и откритата капиталова сметка правят прилагането на независима парична политика невъзможно, но сме предприели редица надзорни и административни мерки, за да гарантираме, че кредитната експанзия ще се забави както сме програмирали и че кредитните портфейли ще останат с добро качество.

- В допълнение на надзорните мерки, предприети преди началото на сега действащото стенд-бай споразумение (МИФП §19), ние сме предприели всички мерки за изтегляне на ликвидността, изброени в §20 на МИФП. През декември 2004 г., БНБ намали съотношението на касовите наличности в трезорите на банките, които те могат да използват за покриване на изискваните задължителни резерви, от 50 процента на нула и приложи стандартна ставка от 8 процента по отношение на всички банкови депозити и задължения (с изключение на подчинения дълг, дългово-капиталовите хибридни инструменти и репосделките между банки), като елиминира специалната 4 процентна ставка, която се прилагаше спрямо такива депозити и задължения от 1 юли 2004 г.
- През месец февруари 2005 г. БНБ обяви, че банките, чийто кредитен портфейл нарасне с повече от 6 процента за календарно тримесечие, ще бъдат подложени на допълнителна задължителна минимална резерва (без да им се начислява допълнителна лихва) в рамките на двойно по-голямата сума на кредитната експанзия, освен ако съотношението на техните кредити (извън балансовите им активи), намалени с капитала спрямо депозитите, различни от тези на други финансови институции, е под 60 процента. Тази мярка влезе в сила през второто тримесечие на 2005 г. и беше предшествана от техническа мисия на МВФ през месец декември, която препоръча

алтернативни методи срещу кредитния бум и предупреди за необходимостта от реакция по отношение на вероятни нежелани странични ефекти ако беше въведен директен контрол.

- За целите на изчисляването на капиталовата адекватност, относителното тегло на риска при ипотечното кредитиране, финансиращо повече от 70 процента от оценената стойност на имота, ще бъде увеличена от 1 юли, 2005 г., от стандартните 50 на 100 процента.
- След като нае допълнителен екип от експерти, БНБ засили своите целеви инспекции на място, измежду другите мерки, за да засили използването на стриктни критерии за качество на кредитите, които банките прилагат при оценката на платежоспособността на длъжника.
- БНБ проведе разговори с банките провеждащи агресивна кредитна политика, за да подчертае своята загриженост относно неблагоприятните последици за макро рамката на темпа на банковото кредитиране и възнамерява да проведе кампании за запознаване на обществеността с рисковете от прекомерно теглене на заеми. В тази връзка, БНБ е изготвила проектозакон за повишаване защитата на потребителите в тази област, който правителството възнамерява да внесе в парламента до месец септември 2005 г.
- С цел задоволяване изискванията на ЕС, правителството ще увеличи лимита за гарантиране на депозитите от 15 000 на 25 000 лева през 2005 г.

11. Препоръките в резултат от благоприятната като цяло оценка на механизмите за защита, направена от Фонда, се прилагат. Управителният съвет на БНБ е въвел официалната практика външните одитори да представят своите констатации от годишния одит на сесия на Управителния съвет в пълен състав. През март 2005 г., Дирекция „Вътрешен одит” на БНБ започна да представя пред УС два пъти годишно отчет за състоянието на изпълнението на препоръките на вътрешния и външен одит. До средата на 2005 г., УС ще приеме официална политика на ротация при избора на външни одитори, или отговорен съдружник.

12. С одобрението на Парламента през януари 2005 г. на изменение на Закона за БНБ, което привежда същия закон в съответствие с изискванията на ЕЦБ, институционалната рамка на банковия сектор е вече изцяло развита и

реформите във финансовия сектор ще се концентрират най-вече върху небанковите финансови институции. Надзорният капацитет на Комисията за финансов надзор (КФН) ще бъде допълнително подсилен. Назначен е нов заместник председател на комисията, който ще отговаря за застрахователния надзор (предварително действие) и Уставът на КФН ще бъде изменен, така че да позволява на председателя да определя временно изпълняващи длъжността заместник председатели, когато съответният пост остане вакантен. През месец януари 2005 г. в Парламента беше представен проектозакон за застрахователното дело, който е съобразен с регламентите на ЕС и улеснява надзора, и който се очаква да бъде одобрен от Парламента до края на юни 2005 г. С бързото разрастване на лизинговата дейност, ние преразглеждаме международните практики и възнамеряваме да приемем съответната стратегия за докладване на условията и/или надзора на лизинговите компании до 30 септември 2005 г. Предвиждаме да приемем всички необходими правни разпоредби до 31 декември 2005 г. (структурна индикативна цел), които да задължават лизинговите компании да отчитат редовно пред КФН структурата си на собственост и финансовите си операции. И накрая, като се вземе пред вид нарастващото значение на небанковите финансови източници на кредитиране и възможността кредитният риск да бъде прехвърлен върху небанковите финансови институции, ние възнамеряваме да засилим сътрудничеството между банковия надзор в рамките на БНБ и КФН.

13. Правителството ще продължи да полага усилия за намаляване на вътрешния дълг и прибягване до сключване на външни заеми. Във връзка с това, то закупи през януари 2005 г. брейди облигации в размер на US\$938 млн., със средствата финансирани от Фискалния резерв, намалявайки съотношенията на външния дълг и държавния дълг с около 3½ процентни пункта от БВП. Правителството обмисля да закупи или да изплати преди падежа други външни задължения, възлизащи на около 2½ процента от БВП, при условие, че запази валутните резерви на адекватно ниво. За да засили външната устойчивост, правителството е установило горни граници за договарянето и гарантирането на външен публичен дълг (критерий за изпълнение). Постоянната стратегия на правителството да трансформира външен във вътрешен дълг също ще спомогне за абсорбиране на ликвидност в банковата система, ще осигури активи за частните пенсионни фондове и ще развие вътрешния капиталов пазар. Ние обмисляме

разширяването на обхвата от активи, които да отговарят на изискванията на портфейлите на частните инвестиционни фондове за включване на държавни книжа на ЕС. Ние продължаваме да усъвършенстваме административния капацитет на Държавното съкровище, така че да засилим контрола върху операциите по дълга.

Г. Други структурни реформи

14. Реформите за подобряване на бизнес климата ще продължат и през 2005г., въпреки че изборите в средата на годината забавиха законодателния календар. Освен изброените по-долу области, по-широкообхватната реформа на съдебната система, която има за цел да ускори съдебните процедури, също ще спомогне за подобряване на бизнес климата.

- Министерският съвет е взел решение да изнесе регистрацията на бизнес (и други) субекти извън съда в единна регистрационна агенция на подчинение на Министерството на правосъдието. Стратегията за прилагане на това решение се очаква скоро да бъде одобрена от Министерския съвет (предварително действие), след което може да започне изготвянето на закона с участието на бизнес общността. Възнамеряваме да представим проектозакона в Парламента до 30 септември 2005 г. (структурна индикативна цел), с цел да се постигне парламентарно одобрение до 31 декември 2005 година. Финансирането по линия на ЕС за разработването на софтуера за регистрационната процедура вече е осигурено.
- Проектозаконът за медиацията като алтернатива за извънсъдебно решаване на спорове беше одобрен от Парламента през декември 2004 г. С регламентирането на новата професия, създаването на асоциация по медиация и подходящите разпоредби за опазване на тайната, помиряването по препоръка на съда при търговски спорове, се очаква да започне през 2005 г.
- Два закона за частното изпълнение и за изменения на разпоредбите за правоналагане по Гражданския процесуален кодекс бяха изпратени в Парламента през септември 2004 г. Правителството очаква законите да бъдат приети през първата половина на 2005 г.

- Проектозакон за залозите беше представен в парламента през декември 2004 г. и правителството очаква той да бъде приет до края на 2005 г.
- Оценка на дарителите от юни 2004 г. стигна до заключението, че за усъвършенстването на корпоративното управление не са необходими промени на Търговския закон. Вместо това правителството реши да проведе обучение на съдиите в областта на търговското право (сливания и поглъщания, право, свързано със залозите и пр.). Програмата за обучение ще започне през пролетта на 2005 г. в Националния институт по право.

15. Отчитаме, че корупцията остава сериозен проблем и поемаме ангажимента да се борим с нея. В съответствие със своята Национална стратегия за борба с корупцията от 2001 г., правителството фокусира вниманието си върху образованието, предотвратяването и наказателното разследване и преследване по съдебен ред.

- Действащите програми за обучение обхващат учениците от средно-образователните училища, учителите, държавните служители и длъжностните лица от съдебната система. Прилага се нов Етичен кодекс за държавните служители, след като същият беше приет от Министерския съвет през 2004 г. Намеренията за 2005 г. включват въвеждането на обучение по Интернет на държавните служители и въвеждането на програма за магистърска степен по въпросите на борбата с корупцията в Софийския университет.
- Предотвратяването на корупцията се насърчава чрез прогресивното въвеждане на обслужването на принципа "на едно гише" и разрастването на Е-правителство. Наскоро бяха въведени анти-корупционни съвети във всички области с участие на държавни служители, представители на съдебната власт, бизнесмени, неправителствени организации и мас медиите. В сътрудничество с Обединеното Кралство, бяха разработени проверки за борба с корупцията и първите такива проверки ще бъдат проведени в Министерството на правосъдието и Министерството на младежта и спорта. Очакваме първите резултати до март 2006 г. Такива проверки ще се извършват във всички министерства.

- Реформата в съдебната система ще спомогне за увеличаване на броя на обвиненията и присъдите за корупция в сравнение със сегашния им брой от 800, съответно 450 дела годишно. Междувременно, обучението в Полицейската академия повишава способностите на персонала в инспекторатите по министерства да се справят с нарушенията на Етичния кодекс. Инспекторати ще бъдат създадени във всички агенции на изпълнителната власт и работата на всички инспекторати ще се координира от главния инспекторат в Министерския съвет.
- Издали сме наредби за обществените поръчки под праговете на ЕС и Парламентът прие Закона за конфискация на активи през февруари 2005 г. През 2005 г. възнамеряваме да въведем законодателство, изискващо покупките и продажбите на стоки и услуги и на движимо и недвижимо имущество с единична стойност над 10 000 лева да бъдат уреждани по банков път.

16. Преструктурирането на енергийния, железопътния и образователния сектори ще се провежда в тясно сътрудничество със Световната банка.

Финансовото положение на електроенергийните и отоплителните дружества бе подобро с увеличаването на тарифите в средата на 2004 г., което беше финалът на правителствената тригодишна реформа на цените. Пазарът на електроенергия бе либерализиран допълнително през 2005 г. с понижаването на лимита за свободното договаряне на електроенергия от 40 на 20 гигават часа годишно за големи потребители. Железопътният сектор претърпя значителни промени, водещи до нарастване на приходите и нарастване стойността на показателите за делова активност, закривайки неефективни линии, редукция на броя на пътническите влакове, намаляване на персонала и подобряване на финансовото управление. Железопътният сектор бе подпомогнат от увеличенията на тарифите, сключване на договори с правителството за публични услуги и с някои много нужни инвестиции в подвижния състав. Независимо от това, ние ще се стремим да подобрим финансовото положение на сектора и ефективността му. Ще осигурим изпълнението на ангажиментите на участващите страни в договорите за публични услуги в бюджета за 2006 г. Структурните реформи в образованието ще имат за цел да повишат качеството, ефективността и конкурентноспособността.

17. Правителството възнамерява да завърши своята приватизационна програма през 2005 – 2006 г.

- Оставащите 35% от телекомуникационната компания БТК бяха приватизирани на борсата през януари 2005 г. срещу компенсаторни инструменти, издадени на собственици, чиято собственост е била национализирана.
- Ние сме продали пет тютюнопреработващи фабрики и сме в процес на продажба на още една, но опитите да продадем по-големите цигарени фабрики на Булгартабак Холдинг бяха неуспешни. След оттеглянето на единствения участник в тръжната процедура за тези цигарени фабрики през февруари 2005 г., ние ще подновим тръжната процедура с оглед завършването на тази приватизация до края на 2005 г. Останалите единици от Булгартабак Холдинг се очаква да бъдат продадени, като активи или дялове, през 2005 г. или да бъдат закрити съгласно процедурите на търговския кодекс
- Очаква се три големи топлоцентрали за производство на електроенергия да бъдат приватизирани през 2005 г. Печелившите оферти ще бъдат избрани до 30 септември 2005 г. (структурен критерий за изпълнение). Ние ще проучим дали делът на държавата в други неядрени електроцентрали и останалите топло-енергийни дружества може също да бъде приватизиран.
- Ние възнамеряваме да продадем авиокомпанията, останалата част от БРП и БМФ до края на 2005 г.
- Ние ще проучим дали някои дружества, които понастоящем не подлежат на приватизация, съгласно Анекс I на закона за приватизацията, могат да бъдат извадени от този списък за приватизация през 2006 г.
- В допълнение към тези приватизационни сделки ние предлагаме всички пристанища и летища, с изключение на аерогара София, на концесионери на дългосрочна база.

България: Условия по стенд-бай споразумението за 2005 г.

Предварителни действия

1. Приемане от парламента на законопроект за регистър БУЛСТАТ като единен идентификационен код за всички данъчни и осигурителни плащания.
2. Приемане на първо четене в парламента на данъчно-осигурителния процесуален кодекс (ДОПК).
3. Внасяне в парламента на нови ЗОДФЛ, ЗКПО, ЗДДС и закона за акцизите, необходими за функционирането на НАП.
4. Одобряване от министерски съвет на стратегия за прехвърлянето на фирмената регистрация към несъдебен административен орган и създаването на обединен национален електронен регистър с ограничено наблюдение от страна на съдебната система и опростени административни процедури.
5. Назначаване от парламента на зам. председател на Комисията за финансов надзор, който да отговаря за застрахователния сектор.

Количествени критерии за изпълнение

1. Долна граница на излишъка на консолидирания бюджет (Анекс II).
 2. Таван на просрочията в бюджета на централното правителство (Анекс II).
 3. Таван на средствата за работна заплата на 58-те най-големи държавни предприятия с финансови проблеми или монополен статут (Анекс III).
 4. Таван при договарянето и гарантирането на неконцесионен външен публичен дълг (краткосрочен, от 1 до 5 години, по-дългосрочен) (Анекс IV).
-
-

Структурни критерии за изпълнение

1. Избор на печелившите оферти за продажбата на три големи топло-електрически компании. (Варна ЕАД, Русе ЕАД, Бобов дол ЕАД) (30 септември 2005)
2. Приемане от парламента на ДОПК (30 септември 2005 г.)
3. Включване на всички деноминирани в лева разходни сметки на съдебната система в системата за бюджетни плащания (СЕБРА) (30 септември 2005 г.)

Други критерии за изпълнение

1. Да не се налагат нови или да се засилват съществуващите ограничения за разплащания и трансфери по текущи международни сделки, нито да се въвеждат или изменят многовалутните практики, нито да се извършват каквито и да било двустранни разплащания, които противоречат на чл. VIII от Устава на МВФ, нито да се налагат или засилват каквито и да било ограничения за вноса за целите на платежния баланс, нито да се натрупват каквито и да било външни просрочия (непрекъснато действие)

Структурни индикативни цели

1. Да не се създават нови извънбюджетни фондове или държавни предприятия в течение на срока на програмата (непрекъснато действие)
2. Внасяне в парламента на предложение за изменение на конституцията, с което ще се даде възможност общините да определят свои собствени данъчни ставки (30 юни 2005 г.)
3. Министерство на финансите да използва единствено информационната система за финансово управление - ИСФУ (1 септември 2005 г.)
4. Внасяне в парламента на проектозакон за прехвърлянето на фирмената регистрация към несъдебен административен орган и създаването на обединен национален електронен регистър с ограничено наблюдение от страна на съдебната система и опростени административни процедури (30 юни 2005 г.)
5. Одобряване от парламента на новите ЗОДФЛ, ЗКПО, ЗДДС и закона за акцизите, необходими за функционирането на НАП (30 септември 2005 г.)
6. Министерство на финансите да изготви икономическа класификация на разходите в консолидирания бюджет, бюджета на централното правителство, както и на разходите на общините (30 септември 2005 г.)
7. Внасяне в парламента на проекто-закон за увеличаване на законните лимити на максималните работни часове, за удължаване периодите за изчисление и за разширяване на основанията за работа извън редовното работно време (30 септември 2005 г.)
8. Правителството да актуализира данъчните оценки на недвижимите имоти (30 септември 2005 г.)
9. Издаване на правителствено постановление, с което да се премахне преносимостта на надбавките за прослужено време в случаите на наемането на безработни (31 декември 2005 г.)

10. Одобряване на правни разпоредби, с които да се изисква лизинговите компании регулярно да отчитат структурата на собствеността си и финансовите си операции (31 декември 2005 г.)

АНЕКС II

Критерии за изпълнение за дефицита на консолидирания (general government) бюджет и просрочията в бюджета на централното правителство и индикативни цели за данъчните приходи на консолидирания бюджет
(в млн. лв.)

	Долна граница на фискалния излишък	Таван на просрочията	Цел за данъчните приходи 1/ излишък
Кумулативна промяна от 1 януари 2005 г. 31 март 2005 г. 1/	198	5	2,802
30 юни 2005 г.	383	5	5,642
30 септември 2005 г.	605	5	8,522
31 декември 2005 г. 1/	417	5	11,568

1/ Индикативна граница или цел.

Всякакви тримесечни лимити в този Анекс са кумулативни.

Сметките на държавния бюджет се дефинират така, че да включват консолидирания бюджет (в т.ч. републиканския бюджет, бюджетите на министерствата и местните правителства, и бюджетите на осигурителните фондове НОИ и НЗОК), както и всички извънбюджетни фондове и сметки на централно и местно ниво, предприятието Публични инвестиционни проекти (ПИП) и екологичното предприятие. Бюджетът на централното правителство се дефинира като от консолидирания бюджет се извадят бюджетите на местните правителства и извънбюджетните фондове и сметките на местно ниво.

За целите на наблюдение на програмата, всички просрочия в бюджета на централното правителство (консолидирания бюджет) представляват задължения за неразплатени

разходи на централния (консолидирания бюджет) с изключение на позициите, свързани със спорове. Наличността на просрочията в бюджета на централното правителство към 31 декември 2004 г. възлизат на 2,2 млн. лв.

За целите на наблюдение на програмата фискалният баланс (излишък/дефицит) се дефинира като разлика между приходите по консолидирания бюджет (данъчни, неданъчни приходи и безвъзмездни помощи) и разходите по консолидирания бюджет, вкл. нетните капиталови трансфери (нетно придобиване на дялове и възмездно финансиране) и корекция с нетното изменение на натрупаните просрочия на консолидирания бюджет. Тримесечните цели на фискалния баланс ще се увеличат с 69% от превишението на отчетните спрямо разчетените кумулативни данъчни приходи на консолидирания бюджет (вкл. вноските за социално осигуряване и здравно-осигурителните вноски, но без персоналният подоходен данък), чийто общ размер възлиза на 10,615 млн. лв. за 2004 г.

Отчитането на фискалния баланс ще бъде насрещно проверено от финансова гледна точка като сума на нетните кредити от местната банкова система към консолидирания бюджет, депозитите на консолидирания бюджет и сметките в чужбина, нетните местни небанкови кредити към консолидирания бюджет, постъпления от приватизация по бюджета на централното правителство и общинските бюджети, постъпления от външни заеми за изпълнение на проекти и пряка подкрепа към бюджета минус дължими погашения (амортизация), нетно дисбурсиране/изплащане на заеми, чийто краен платещ е структура извън консолидирания държавен бюджет (операции по преотпускане на кредити), и нетното увеличение/намаление на просрочията на консолидирания бюджет, включително тези по погасяване на главници по заеми. За целите на отчитане изпълнението по този таван, всички приватизационни приходи се разглеждат като елементи на финансирането. Потоците в чуждестранна валута ще се преизчисляват в лева по курса на БНБ за деня. Изменения в стойността на депозити и сметки, деноминирани в чуждестранна валута, ще се вписват ежедневно и ще се отчитат от БНБ и МФ в края на всяко тримесечие, като тези изменения се нетират.

Цялата информация в този Анекс ще се отчита на тримесечна основа от Министерство на финансите (и от БНБ за някои от точките от предходния параграф) в рамките на 60 дни след края на всяко календарно тримесечие.

Критерии за изпълнение за средствата за работна заплата
на 58-те държавни предприятия (ДП)

СРЗ на 58-те ДП

(в млн. лв.)

Кумулативна промяна от 1 януари 2005

31 март 2005 г. 1/	95.0
30 юни 2005 г.	189.9
30 септември 2005 г.	284.9
31 декември 2005 г.1/	379.9

1/ Индикативна граница

Таванът на съвкупните СРЗ на тримесечие, на 58-те предприятия с държавно участие, които се наблюдават строго заради големите им загуби или просрочия, поради факта, че получават субсидии или заради монополното им положение е 4 % над нивото на съвкупните им СРЗ за третото тримесечие на 2004 г. и се натрупва със същата сума за всяко следващо тримесечие. СРЗ са определени така, че да включват заплатите и удръжките върху тях, внасяни от работодателя, но не включват допълнителните компенсации по чл. 12 от Наредбата за 2005 г.

Тези предприятия, които са били приватизирани или са прекратили дейността си ще бъдат изключени от списъка за съответните тестови дати. Онези, които регистрират печалби в края на всяко от първите две тримесечия на 2005 г. също ще излязат от списъка през втората половина на 2005 г., освен ако не са монополи, имат просрочия или получават субсидии от държавния бюджет. Ако едно предприятие отпадне от списъка, съвкупните СРЗ за всяко следващо тримесечие се коригират в посока намаление с размера на СРЗ за това предприятие за третото тримесечие на 2004 г. плюс 4 % умножено по броя на тримесечията, през които това предприятие е било изключено. 58-те наблюдавани предприятия са включени в таблицата по-долу (предприятията от № 1 до № 4 се разглеждат със статут на монополисти).

Списък на 58-те наблюдавани държавни предприятия

1. BDZ EAD
2. Railway Infrastructure Company
3. Bulgargas EAD
4. National Electric Company
5. NPP Kozlodui EAD
6. TPP Maritza Iztok 2 EAD
7. TPP Bobov Dol EAD (Golemo Selo)
8. Bulgarian Rivershipping Company EAD
9. Mini Bobov Dol EAD (Bobov Dol)
10. Pirin Mine EAD
11. Vazov Machinery Works
12. Dinarit AD
13. Port Burgas EAD
14. Port Burgas - Labor Force
15. DHC - Plovdiv EAD
16. DHC - Shumen EAD
17. DHC - Ruse EAD
18. DHC - Sofia EAD
19. DHC - Sliven EAD
20. DHC - Varna EAD
21. DHC - Pernik EAD
22. Capital Autotransport EAD
23. Sity Transport Varna EAD
24. Sity Transport Plovdiv EAD
25. Ruse Municipal Autotransport EOOD
26. Elektrik Bus Transport Pernik EOOD
27. V&K - Dobrich EOOD
30. Autobus Transportation EAD
31. Passenger Transportation EAD
32. Meden Kladenec EOOD
33. Diana - Bus EAD
34. Plovdiv - BT AD
35. Asenovgrad BT AD
36. Dupnitsa BT AD
37. Yambol BT AD
38. Kurdzali - Bulgartabac AD
39. Haskovo BT AD
40. Shumen BT AD
41. Smolian BT AD
42. Balkan Car 6th September EAD
43. Balkankar - Dunav AD
44. Balkancar - Erma AD
45. Constructing and Rebuilding EAD
46. Transport Constructing and Rebuilding EAD
47. Bointech EOOD
48. Intendanse Service EAD
49. Terem EAD
50. Terem - KRZ Marine Arsenal - EOOD
51. Terem - Georgi Benkovski EOOD
52. Bread and Paste Products - EOOD
53. Balkancar - Zarya AD
54. Beltrans EOOD
55. Electrosteel EAD
56. Rozen Express EAD

28. V&K - Dupnitca EOOD
29. V&K - Turgovishte EOOD

57. Niti EAD
58. Terem - Han Krum EOOD

АНЕКС IV

Критерии за изпълнение при договаряне или гарантиране на външен дълг на публичния сектор 1/2/
(в млн. евро)

	до 1 година ^{3/}	над 1 година ^{4/}	1-5 години ^{4/}
Кумулативна промяна от нивото към 31 декември 2004 г.			
31 март 2005 г. 5/	0	38.0	0
30 юни 2005 г.	0	229.8	0
30 септември 2005 г.	0	229.8	0
31 декември 2005 г. 5/	0	229.8	0

1/ Публичният сектор се състои от централното правителство, местните правителства, социално-осигурителните и здравно-осигурителните фондове (НОИ и НЗОК) и всички извънбюджетни фондове, както и Българската народна банка.

2/ Терминът “дълг” има значението, определено в точка № 9 от Насоките на МВФ за критериите за изпълнение относно външен дълг, приети на 24 август 2000 г. (Решение на Изпълнителния борд № 12274-(00/85)). От този критерий за изпълнение се изключват: (i) нормалните кредити, свързани с финансиране на вноса; и (ii) остатъците по двустранните споразумения за разплащания. Дългът и ангажиментите, попадащи в таваните се оценяват в евро по обменния курс за програмата от 1.30 USD/евро и 135 ¥/евро.

3/ Таваните се прилагат за дълг с първоначален матуритет до и включително 1 година. Действителният остатък по краткосрочния неразплатен дълг (съгласно това определение) към 31 декември 2004 г. е нула.

4/ Таваните се прилагат не само за “дълг,” но и за ангажиментите по отношение на договори и гаранции, за които не е получена стойност.

5/ Индикативни граници

